

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33605
Nom	Sociologia de l'educació
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1304 - Grau Mestre/a Educació Infantil	Facultat de Formació del Professorat	2	Primer quadrimestre
1305 - Grau Mestre/a Educació Primària	Facultat de Formació del Professorat	2	Primer quadrimestre
1324 - Grau en Mestre en Educació Infantil (Ontinyent)	Facultat de Formació del Professorat	2	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1304 - Grau Mestre/a Educació Infantil	3 - Sociedad, familia y escuela	Formació Bàsica
1305 - Grau Mestre/a Educació Primària	3 - Sociedad, familia y escuela	Formació Bàsica
1324 - Grau en Mestre en Educació Infantil (Ontinyent)	3 - SOCIEDAD, FAMILIA Y ESCUELA	Formació Bàsica

Coordinació

Nom	Departament
VILLAR AGUILES, ALICIA	330 - Sociologia i Antropologia Social

RESUM

L'objecte de la Sociologia de l'Educació és conèixer, dimensionar i comprendre de quina manera els processos, les institucions i els subjectes educatius estan relacionats, en tant que estructures i processos socials, amb la resta de les estructures i processos de la societat. Aquesta assignatura aporta una formació fonamental per al grau de Mestre/a per a comprendre i analitzar la realitat socioeducativa mitjançant les aportacions teòriques i metodològiques de la Sociologia.

El sistema educatiu amb les seues pràctiques i processos contribueix a la reproducció social i també a la transformació social. Les institucions educatives són institucions socials claus en la nostra societat i estan encarregades de la transmissió de normes i valors culturals, d'intervindre en la socialització i portar a terme altres funcions socials.

És essencial per a les futures i futurs mestres entendre aquests processos amb el coneixement que aporta la Sociologia aplicada al camp de l'educació perquè els ajuda a comprendre les desigualtats educatives des d'una perspectiva contextualitzada i fonamentada en les desigualtats socials per raó de gènere, classe social, origen cultural, entre d'altres condicionants estructurals. A més, els permet obtenir més competències per analitzar l'aplicació i resultats de les polítiques educatives.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Els requerits formalment per accedir a la Titulació.

COMPETÈNCIES (RD 1393/2007) // RESULTATS DE L'APRENTATGE (RD 822/2021)

1305 - Grau Mestre/a Educació Primària

- Expressar-se oralment i per escrit de forma correcta i adequada en les llengües oficials de la comunitat autònoma.
- Utilitzar amb solvència les tecnologies de la informació i de la comunicació com a eines de treball habituals.
- Analitzar i incorporar de forma crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles; canvis en les relacions de gènere i intergeneracionals, multiculturals i interculturals; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible; i també promoure accions educatives orientades a la preparació d'una ciutadania activa i democràtica, compromesa amb la igualtat, especialment entre homes i dones.
- Promoure el treball cooperatiu i el treball i esforç individual.
- Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.
- Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula.
- Reconèixer la identitat de cada etapa i les seues característiques cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.

- Dissenyar, planificar i avaluar l'activitat docent i l'aprenentatge a l'aula en contextos multiculturals i de coeducació.
- Saber treballar en equip amb altres professionals de dins i fora del centre en l'atenció a cada estudiant, així com en la planificació de les seqüències d'aprenentatge i en l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc.
- Conèixer i aplicar metodologies i tècniques bàsiques d'investigació educativa i ser capaç de dissenyar projectes d'innovació identificant indicadors d'avaluació.
- Comprendre que l'observació sistemàtica és un instrument bàsic per a poder reflexionar sobre la pràctica i la realitat, així com contribuir a la innovació i a la millora en educació.
- Identificar i planificar la resolució de situacions educatives que afecten estudiants amb diferents capacitats i diferents ritmes d'aprenentatge, així com adquirir recursos per a afavorir la seua integració.
- Mostrar habilitats socials per entendre les famílies i fer-se entendre per aquestes.
- Crear i mantenir llaços de comunicació amb les famílies per incidir eficaçment en el procés educatiu.
- Conèixer i saber exercir les funcions de tutor i orientador en relació amb l'educació familiar.
- Relacionar l'educació amb el medi i cooperar amb les famílies i la comunitat.
- Promoure i col·laborar en accions dins i fora de l'escola, organitzades per famílies, ajuntaments i altres institucions amb incidència en la formació ciutadana.
- Col·laborar amb els diferents sectors de la comunitat educativa i de l'entorn social.
- Conèixer l'evolució històrica de la família, els diferents tipus de família, d'estils de vida i educació en el context familiar.
- Observar i explorar l'entorn familiar, natural i social.
- Adquirir habilitats per a la prevenció i la resolució pacífica de conflictes, que els permeten actuar amb autonomia en l'àmbit familiar i domèstic, així com en els grups socials amb què es relaciona.
- Fomentar la convivència dins i fora de l'aula, resoldre problemes de disciplina i abordar la resolució pacífica de conflictes, i contribuir-hi.
- Conèixer, comprendre i respectar les diferents cultures i les diferències entre les persones, la igualtat de drets i oportunitats d'homes i dones i la no-discriminació de persones amb discapacitat.
- Aprendre a actuar com a orientador de pares, mares o tutors en relació amb l'educació familiar en cada període educatiu i dominar habilitats socials en el tracte i relació amb la família de cada estudiant i amb el conjunt de les famílies.
- Comprendre la funció, les possibilitats i els límits de l'educació en la societat actual i les competències fonamentals que afecten els col·legis d'educació infantil i primària, i els seus professionals. Conèixer models de millora de la qualitat amb aplicació als centres educatius.
- Reflexionar en grup sobre l'acceptació de normes i el respecte als altres. Promoure l'autonomia i la singularitat de cada estudiant com a factors d'educació de les emocions, els sentiments i els valors en la primera infància.

- Exercir les funcions de tutoria i d'orientació amb els estudiants i les seues famílies, atenent les singulars necessitats educatives dels estudiants.

1324 - Grau en Mestre en Educació Infantil (Ontinyent)

- Expressar-se oralment i per escrit correctament i adequadament en les llengües oficials de la comunitat autònoma.
- Utilitzar amb solvència les tecnologies de la informació i de la comunicació com a eines de treball habituals.
- Analitzar i incorporar de forma crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles; canvis en les relacions de gènere i intergènere; multiculturalitat i interculturalitat; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible; i també promoure accions educatives orientades a la preparació d'una ciutadania activa i democràtica, compromesa amb la igualtat, especialment entre homes i dones.
- Promoure el treball cooperatiu i el treball i esforç individual.
- Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.
- Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula.
- Reconèixer la identitat de cada etapa i les seues característiques cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.
- Dissenyar, planificar i avaluar l'activitat docent i l'aprenentatge a l'aula en contextos multiculturals i de coeducació.
- Saber treballar en equip amb altres professionals de dins i fora del centre en l'atenció a cada estudiant, així com en la planificació de les seqüències d'aprenentatge i en l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc.
- Conèixer i aplicar metodologies i tècniques bàsiques d'investigació educativa i ser capaç de dissenyar projectes d'innovació identificant indicadors d'avaluació.
- Comprendre que l'observació sistemàtica és un instrument bàsic per a poder reflexionar sobre la pràctica i la realitat, així com contribuir a la innovació i a la millora en educació.
- Identificar i planificar la resolució de situacions educatives que afecten estudiants amb diferents capacitats i diferents ritmes d'aprenentatge, així com adquirir recursos per a afavorir la seua integració.
- Mostrar habilitats socials per entendre les famílies i fer-se entendre per aquestes.
- Crear i mantenir llaços de comunicació amb les famílies per incidir eficaçment en el procés educatiu.
- Conèixer i saber exercir les funcions de tutor i orientador en relació amb l'educació familiar.
- Relacionar l'educació amb el medi i cooperar amb les famílies i la comunitat.

- Promoure i col·laborar en accions dins i fora de l'escola, organitzades per famílies, ajuntaments i altres institucions amb incidència en la formació ciutadana.
- Col·laborar amb els diferents sectors de la comunitat educativa i de l'entorn social.
- Conèixer l'evolució històrica de la família, els diferents tipus de família, d'estils de vida i educació en el context familiar.
- Observar i explorar l'entorn familiar, natural i social.
- Adquirir habilitats per a la prevenció i la resolució pacífica de conflictes, que els permeten actuar amb autonomia en l'àmbit familiar i domèstic, així com en els grups socials amb què es relaciona.
- Fomentar la convivència dins i fora de l'aula, resoldre problemes de disciplina i abordar-hi contribuir-hi la resolució pacífica de conflictes.
- Conèixer, comprendre i respectar les diferents cultures i les diferències entre les persones, la igualtat de drets i oportunitats d'homes i dones i la no-discriminació de persones amb discapacitat.
- Aprendre a actuar com a orientador de pares, mares o tutors en relació amb l'educació familiar en cada període educatiu i dominar habilitats socials en el tracte i la relació amb la família de cada estudiant i amb el conjunt de les famílies.
- Comprendre la funció, les possibilitats i els límits de l'educació en la societat actual i les competències fonamentals que afecten els col·legis d'educació infantil i primària, i els seus professionals. Conèixer models de millora de la qualitat amb aplicació als centres educatius.
- Reflexionar en grup sobre l'acceptació de normes i el respecte als altres. Promoure l'autonomia i la singularitat de cada estudiant com a factors d'educació de les emocions, els sentiments i els valors en la primera infància.
- Exercir les funcions de tutoria i d'orientació amb els estudiants i les seues famílies, atenent les singulars necessitats educatives dels estudiants.

RESULTATS D'APRENTATGE (RD 1393/2007) // SENSE CONTINGUT (RD 822/2021)

S'ajusten a les competències enumerades en l'apartat anterior.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. La investigació sociològica sobre l'educació: teories i metodologia

La interacció societat-escolar. L'anàlisi sociològica de les desigualtats escolars. Agents i processos de socialització. La construcció social de la realitat i la diferència entre socialització primària i secundària.

2. L'escola com a institució social: funcions de l'escola

Sociologia de la institució escolar. L'organització social de l'escola. Tipologia social dels centres escolars. L'entorn social de l'escolar. Gestió escolar i resolució de conflictes socioescolars.

3. Relacions de poder, polítiques i reformes educatives

Educació i ideologia. Desigualtats de classe, gènere i ètnica en educació i polítiques educatives.

4. Interacció i control en l'aula

Sociologia i currículum. Les relacions socials entre el sistema exterior i el sistema interior de l'escola. Elements de planificació i d'avaluació educatives.

5. Sociologia de l'alumnat

La construcció social de l'alumnat. Elements de sociologia de l'alumnat i de les famílies. Les relacions socials en l'aula i fora de l'aula. El complex problema de la violència i les seues manifestacions.

6. Sociologia del professorat

Sociologia del professorat. El professorat com a agent educatiu i com a agent social. La professió del mestre/a.

7. Educació i biografia: transicions formatives i professionals

Escola i comunitat. Educació i democràcia. La formació ciutadana.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	60,00	100
Estudi i treball autònom	90,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

Per aconseguir els objectius exposats, l'assignatura combina en la seua metodologia una part teòrica i una part pràctica.

La part teòrica s'estructura a partir de les explicacions del docent i el material bibliogràfic de referència, sense excloure les aportacions dels propis estudiants mitjançant la síntesi d'aquests materials. En aquesta part resulta indispensable que l'estudiant s'introdueixen en la recerca de referències de caràcter científic, que estiguen adequadament contrastades i reconegudes, i que es familiaritze amb elles.

La part pràctica s'estructura al voltant de diversos exercicis que persegueixen donar un contingut pràctic i empíric als conceptes treballats en la part teòrica. En aquest apartat també es pretén introduir l'estudiant en les metodologies bàsiques de la investigació científica i es demana una aportació personal i original que segueix els criteris establerts en el curs.

AVALUACIÓ

L'avaluació inclourà dos blocs, cadascun dels quals representa el 50% de la nota; tots dos s'hauran d'aprovar per separat per a superar la convocatòria.

Bloc 1. Activitats, entre les quals hi haurà la lectura d'un llibre. En termes generals, els criteris per a la correcció dels treballs presentats seran els següents:

- En el cas d'exercicis pràctics a l'aula: adequada presentació formal, coherència i capacitat de síntesi en l'exposició dels arguments; profunditat analítica, pertinència dels materials i de les dades utilitzades per a la seua realització, aportacions crítiques i reflexives plantejades.
- En cas de treballs en equip: aptitud per a resoldre de forma cooperativa els reptes als que s'ha enfrontat el grup durant la seua realització, adequada presentació, coherència i capacitat de síntesi, rellevància significativa de les fonts documentals i empíriques emprades per tal d'aconseguir els objectius del treball, aportacions crítiques presentades.

Les activitats en les quals es requerisca, a consideració del professorat, una presencialitat i/o participació, seran no recuperables. El percentatge de les activitats no recuperables no podran superar el 30%. Cada docent especificarà a l'inici de l'assignatura quines activitats són recuperables i quines no.

Bloc 2. Un examen, que representa el 50% de la nota.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Acker, Sandra (1994) Género y educación. Reflexiones sociológicas sobre mujeres, enseñanza y feminismo. Madrid: Narcea. Parte 2.
- Apple, M. W. [1982](2012). Education and power. Routledge.
- Ballantine, J. H., & Hammack, F. M. The Sociology of Education: A Systematic Analysis Pearson, 2012
- Beltrán, José y Hernández, Francesc Jesús (coords.) (2011). Sociología de la Educación. Madrid, McGraw Hill.
- Boronski, T. & Hassan, N. Sociology of Education Sage, 2015

- Bourdieu, Pierre y Passeron, Jean-Claude (1977) La reproducción. Elementos para una teoría del sistema de enseñanza. Barcelona: Laia.
- Feito Alonso, Rafael (2010) Sociología de la educación secundaria. Barcelona: Graó.
- Fernández Enguita, Mariano (1999) (editor): Sociología de la educación. Ariel. Madrid.
- Fernández Palomares, Francisco (coord.) (2003) Sociología de la educación. Pearson Educación.
- Gras, Alain (1985) Sociología de la educación: textos fundamentales. Narcea
- Hernández, Francesc J. y Villar, Alícia (eds.) (2015) Educación y biografías. Perspectivas pedagógicas y sociológicas actuales. UOC Editorial, Barcelona
- Hernández, Francesc J., Beltrán, José y Marrero, Adriana (2003) Teorías sobre sociedad y educación. València: Tirant lo Blanch.
- Sadovnik, A.R (Ed.) Sociology of education: A critical reader. Routledge. Oxford, 2007

Complementàries

- Anaya, Gonzalo y Quiñones, Olga (1993). El sistema educativo, en García Ferrando, Manuel (coord.) Pensar nuestra sociedad: fundamentos de sociología. València: Tirant lo Blanch.
- Anyon, Jean (1980) "Social Class and the Hidden Curriculum of Work" en Journal of Education. Vol. 162 (1).
- Beltrán Llavador, José (2014). La escuela y sus metáforas: materiales de sociología de la educación. València: Tirant lo Blanch.
- Bernstein, Basil (1989). Clases, códigos y control (T. 1). Madrid: Akal.
- Bonal, Xavier (1998) Sociología de la educación: una aproximación crítica a las corrientes contemporáneas. Paidós Ibérica.
- Bourdieu, Pierre y Passeron, Jean-Claude (1973) Los estudiantes y la cultura. Buenos Aires: Nueva Colección Labor.
- Bowles, Samuel & Gintis, H (1985) La instrucción escolar en la América capitalista. Madrid: Siglo XXI.
- Collins, Randall (1989) La sociedad credencialista. Madrid: Akal.
- Connell, Raewyn (2006) Escuelas y justicia social. Madrid: Morata.
- Fernández Enguita, Mariano (2017). Más escuela y menos aula. Ediciones Morata, Madrid.
- Subirats, Marina y Brullet, Cristina (1988) Rosa y azul. La transmisión de los géneros en la escuela mixta. Madrid: Ministerio de Cultura. Instituto de la Mujer.
- Villar Aguilés, Alícia; Colom i Ortiz, Ferran; Beltrán Llavador, José Perfil; Esteban, Fernando; Martínez, Ignacio; Martínez, Rodrigo; Pecourt, Juan (2012). Sistema educatiu valencià 1991-2011. Expansió, liberalisme i crisi. Arxius de Sociologia, 27, 37-56